

Aftursvar til Birgir Danielsen, fiskasølustjóra

Greinin hjá Birgir Danielsen er ikki nokur saklig viðgerð av okkara fiskivinnu, men heldur ein háðan av mínum persóni, skrivar Sjurður Guðjónsson m.a. í aftursvari til Birgir Danielsen

Fyrst vil eg gera eina litla viðmerking til bløðini. Í grein míni í Sosialinum hósdagin 8. september 1988 og Dimmalætting 10. september, eru yvirskriftirnar ikki sørt yvir-dramatiseraðar, serliga í Sosialinum. Tann yvirskrift, sum stóð á tí, sum varð sent til bløðini var soljóðandi: *Fiskaprisir, studningur og søla*. Hvar so bløðini hava fingið sína yvirskrift frá veit eg ikki. Tað at bløðini broyta yvirskriftina í trád við tað, sum stendur í greinin er í lagi, men ikki leggja grein-skrivararum orð í munn-in.

Tað vardi meg ikki, tá eg skrivaði greinina, at eg skuldi trádka nakran persón á tærnar. Eg veit ikki um hetta kann skyldast nevndu yvirskrift ella ikki. Ætlan mín var at royna at visa á nakrar, eftir mínum tykki, skeivleikar við okkara fiskivinnu, í hesum forum okkara pris-ásetingarskipan saman við studningsskipanini og eisini okkara seluskipan.

Greinin hjá Birgir

Danielsen er eftir mínum tykki ikki nokur saklig viðgerð av okkara fiskivinnu, men heldur ein háðan av mínum persóni. Hverjum endamáli hetta tænr, er ilt at siga, men fiskivinnuni tænr tað so unvir øllum umstøðum ikki.

Birgir endar sína grein við at kommentera eina roynd við at innflyta tosk úr Íslandi í kontainarum til føroysk flakavirki. Eg dugi ikki at siggja hvat hetta hevur við okkara studningsskipan ella okkara seluskipan at gera, men eftir sum hann dregur hetta uppi, skal eg her koma við nøkrum tølum hesum viðvikjandi.

Virkir, sum eru limir í Føroya Fiskasølu keyptu 94.554 kg av toski úr Íslandi, sum innfluttur varð í kontainarum. Onnur virki keyptu umleið somu nøgd. Miðalprisurin var 10,51 kr/kg (krúddur við høvdi) CIF Tórshavn. Niðanfyrirstandandi útrokning byggir tó bert á tey virki, sum eru limir í Føroya Fiskasølu.

Um nú úrtøkan verður sett til 40%, svara tey 94,5 tonsini av ráveru til 37,8 tons av saltfiski. Beinleiðis kostnaður pr. kg. saltfisk verður sostatt 31,17 kr/kg.

Birgir nevniir í síni grein at hann kennir fleiri virki, sum hava havt tap uppá milliönir av hesum innflutningi. Nú gangi eg út frá at hann sipar til virkini, sum eru limir í Fiskasøluni, tí rakstrartøl fyri hini virkini rokni eg ikki við at hann hevur beinleiðis atgongd til. Tá Birgir sigur at virkini hava havt tap uppá milliönir (fleirtal), rokni eg við at hann meinar við 2 milliönir ella meira samlað fyri virkini, sum eru limir í Fiskasøluni, also gangi eg her út frá at tey 94,5 tonsini av ráveru ella tey 37,6 tonsini av saltfiski góvu eitt hall fyri nevndu virki uppá 2 mió. kr.

Hetta svarar til 52,91 kr/kg saltfisk.

Tað, sum nú er áhuga-vart at kanna er hvønn selupris Fiskasølan hevur uppnátt fyri nevnda saltfisk. Her hava vit eina líkning við einum ókendum (x), sum í hesum forum er seluprisurin. (Hetta við líkningum var nakað, sum eg lærði í fólkaskúlanum, also áðrenn eg bleiv ráðgevið:

$$\begin{aligned} X \cdot 31,17 &= -52,91 \\ X &= 52,91 + 31,17 \\ X &= 21,74 \end{aligned}$$

Við øðrum orðum hevur seluprisurin verið minus 21,74 kr/kg. Hetta letur seg sjálvandi ikki gera — og tó?!

Um nú tapið »bert« var tann eina milliönin, hevði seluprisurin verið uml. 5,00 kr/kg, t.v.s., tað sama sum fyri 18 - 20 árum síðani.

At virkini hava havt tap av nevnda fiskainnflutningi, skal eg vera tann fyrsti at viðganga, men 53 kr/kg passar neyvan.

Høvuðsorsøkin til at virkini finga tap, meti eg vera tað stóra prisfallið á saltfiski í vár.

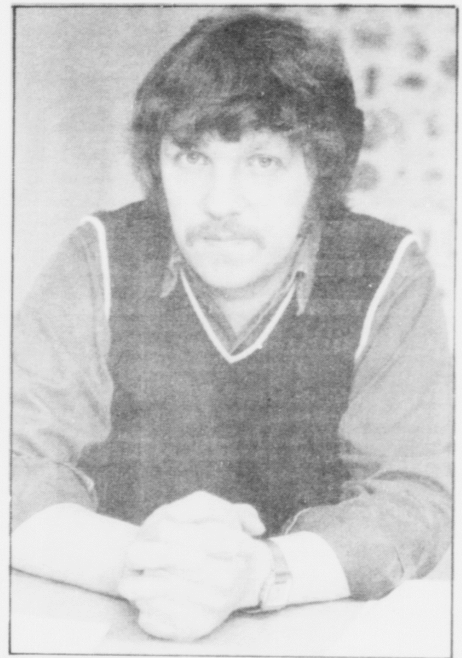
Í hesum sambandi kann nevast, at føroyskir fiskauýtflatarar (eisini Fiskasølan) fyrst í hesum árinum mettu, at prisfallið á saltfiski fór at vera 10 til 15%. Hesa prislækking hevði royndin kunnað bor-ið. Tá so tað veruliga prisfallið nærkaðist teimum 40%, var sjálvandi onki at gera.

Um tað er nokur troyst, skal eg nevna, at undirritaði sjálvur hevur havt eitt tap av nevnda fiskainnflutningi uppá 200.000 krónur (ein vánalig umboðsmannalen). Nevast kann at eg ikki havi teir somu møguleikar at dekkja eitt hall sum Fiskasølan hevur. Eg kann ikki, sum Fiskasølan, senda eina rokning uppá t.d. 8 mió. kr. til Landskassan, har tað stendur: Vit hava hækkað selugjaldið úr 2% upp í 3% vegna rakstrarhall seinasta ár, ger so væl og betal við kassa í.

Nú viri til tað meira sakliga og meira viðkomandi.

Birgir Danielsen fylst á at eg ikki havi sett meg inn í hvat goymir seg aftanfyrri hagtøluni í Fiskifréttir. Hetta er púra rætt og er hetta sjálvandi ein feilur frá minari síðu. Men takk skal hann hava fyrri at hann gjørdi tað fyrri meg, tí aftanfyrri hagtøluni goymdi seg eitt sera áhugavert tal. Tað var talið 10,12 kr/kg, sum var miðalseluprisur av kongafiski avreiddur beinleiðis av íslenskum skipum í Týsklandi 7 teir fyrstu mánaðarnar í ár.

Nú veit eg ikki hvussu

Framleiðslan av frystum kongafiskafiski er rein arbeiðsterapi, skrivar Sjurður Guðjónsson

nógv føroysk flakavirki

senda kontainarafisk inn á meginlandið. Í grein síni sigur Birgir Danielsen at føroysk flakavirki brúka 0,70 til 0,75 kr/kg í arbeiðsløn til kontainarafisk og at útreiðslurnar eru 0,30 kr/kg. Áhugavert hevði verið at fingið at vit-að hvørji hesi virki eru, hvussu nógv tey senda um vikuna av kontainara-fiski, hvørji fiskaslog, á hvønn marknað og hvussu selurnar annars hava roynst. Eisini høvdu hesi virki kunnað greitt frá hvat er av øðrum útreiðslum, so sum gjald til uppboðssølu, toll, flutningsútreiðslur, svinn, yvirvekt

o.s.fr.

Mær vitandi er ongin kalkulation hesum viðvikjandi inni í rokni-stykk-inum hjá Ráfiskagrunn-inum. Ráfiskagrunnurin plagdi annars at fáa allar relevantar upplýsingar frá Fiskasøluni.

Eg vil nú gera eina roynd at seta eitt rokni-stykki upp har skipini sjálvi sigla til marknað og fáa 10,12 kr/kg í miðal fyri kongafiskin. Henda uppseting verður eisini sam-mett við kontainarafisk og fyrst flak. Lyklatøluni í hesari uppseting eru brottuseluprisirnir, sum Birgir Danielsen visir á í grein síni.

	kon-	skip	fryst
	skip	skip	skip
Bruttoseluprisur	10,12	7,86	19,00
tollur	0,81	0,63	0,53
gjald til uppboðssølu	0,51	0,39	0,00
landing uttanlands	0,25	0,00	0,00
farmagjald	0,00	1,50	1,10
Útflutningsvirði FOB	8,55	5,34	17,37
Úrtøka	90%	90%	27,6%
Útflutningsvirði pr. kg. avreiddan fisk	7,65	4,81	4,79
Hvat kunnu so hesi útflutningsvirði geva í ráveruprisi (uttan studning)			
Arbeiðsløn (mini tøl)	0,00	0,25	1,64
Pakktilfar og isur	0,15	0,20	0,40
Kreditrenta og goymslu-leiga	0,02	0,02	0,28
Selugjald til Fiskasølu	0,00	0,14	0,13
Neyðugt skiftisavlop til virki á landi	0,00	1,00	1,66
Inntøka av minkafóðri	0,00	0,00	(0,40)
Eftir til ráverupris	7,46	3,20	1,08

